

Sygn. akt: I C 157/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Tadeusz Trojanowski
Protokolant:	sekretarz sądowy Anna Szpęgiel

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2017 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa małoletniej J. M. (1)

przeciwko (...) w W., R. P. i W. D.

o zapłatę i o rentę

sprawy z powództwa małoletniego K. M.

przeciwko (...) w W., R. P. i W. D.

o zapłatę i o rentę

sprawy z powództwa A. M.

przeciwko (...) w W., R. P. i W. D.

o zapłatę

1. zasądza na rzecz małoletniej powódki J. M. (1) kwotę 60.000 (sześćdziesiąt tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lipca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty w następujący sposób:

od pozwanego (...) w W. i pozwanego R. P. z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego

oraz

od pozwanego R. P. i W. D. solidarnie;

2. w pozostałym zakresie powództwo J. M. (1) oddala;

3. koszty procesu pomiędzy powódką J. M. (1) a pozwanymi wzajemnie znosi;

4. odstępuje od obciążania powódki J. M. (1) nieuiszczonymi kosztami sądowymi;

5. nakazuje pobrać od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 3.000 (trzy tysiące) złotych tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych w następujący sposób:

od pozwanego (...) w W. i pozwanego R. P. z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego

oraz

od pozwanego R. P. i W. D. solidarnie;

6. zasądza na rzecz małoletniego powoda K. M. kwotę 70.000 (siedemdziesiąt tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lipca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty w następujący sposób:

od pozwanego (...) w W. i pozwanego R. P. z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego

oraz

od pozwanego R. P. i W. D. solidarnie;

7. w pozostałym zakresie powództwo K. M. oddala;

8. koszty procesu pomiędzy powodem K. M. a pozwanymi wzajemnie znosi;

9. odstępuje od obciążania powoda K. M. nieuiszczonymi kosztami sądowymi;

10. nakazuje pobrać od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 3.500 (trzy tysiące pięćset) złotych tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych w następujący sposób:

od pozwanego (...) w W. i pozwanego R. P. z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego

oraz

od pozwanego R. P. i W. D. solidarnie

11. zasądza na rzecz powódki A. M. kwotę 140.000 (sto czterdzieści tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lipca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty w następujący sposób:

od pozwanego (...) w W. i pozwanego R. P. z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego

oraz

od pozwanego R. P. i W. D. solidarnie

12. zasądza na rzecz powódki A. M. kwotę 5.417 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w następujący sposób:

od pozwanego (...) w W. i pozwanego R. P. z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego

oraz

od pozwanego R. P. i W. D. solidarnie

13. nakazuje pobrać od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 7.962 (siedem tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt dwa) złotych tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych w następujący sposób:

od pozwanego (...) w W. i pozwanego R. P. z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego

oraz

od pozwanego R. P. i W. D. solidarnie.

SSO Tadeusz Trojanowski

Sygn. akt I C 157/15

UZASADNIENIE

Powodowie małoletnia J. M. (1), małoletni K. M. oraz

A. M. wnieśli pozew przeciwko (...) z siedzibą w W., W. D. oraz R. P. o zapłatę odpowiednio:

- powódka ad 1) kwoty 50 000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami, kwoty 20 000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, kwoty 36 000 zł tytułem skapitalizowanej renty oraz na przyszłość renty po 1000 zł miesięcznie

- powód ad 2) kwoty 50 000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami, kwoty 20 000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, kwoty 36 000 zł tytułem skapitalizowanej renty oraz na przyszłość renty po 1 000 zł miesięcznie

- powódka ad 3) kwoty 100 000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami, kwoty 40 000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej,

wnosząc o zasądzenie żądanych kwot od pozwanego Ubezpieczyciela i pozwanego R. P. in solidum, a od pozwanych R. P. i W. D. solidarnie.

Uzasadniając powodowie wskazali, że roszczenia związane z ze śmiertelnym wypadkiem ich męża powódki A. M., ojca powodów J. i K. M., który miał miejsce 14.10.2010 roku. Wyjaśnili, że wina pozwanych R. P. i W. D. została ustalono na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 25.10.2011r. (sygn. akt II K 343/11) i z dnia 19.11.2012r. (II K 418/11), przy czym sprawca zdarzenia R. P. jako inżynier budownictwa posiadał obowiązkową polisę ubezpieczeniową OC w (...) S.A., który to ubezpieczyciel odpowiada in solidum.

Powodowie podnieśli, że na skutek śmierci im bliskiej osoby utracili wsparcie uczuciowe i finansowe męża i ojca, który był jedynym żywicielem rodziny, pełną rodzinę, wsparcie i pomoc zmarłego w różnych sytuacjach życiowych.

Uzasadniając żądanie renty wyrównawczej w kwocie po 1000 zł miesięcznie na rzecz małoletnich powodów wskazali, że jest to różnica pomiędzy kwotą, jaką ojciec był w stanie przeznaczać na ich utrzymanie przy zarobkach ok. 4000 zł, a kwotą jaką otrzymują z tytułu renty ZUS.

Odsetek powodowie domagali się od dnia następującego po dniu wyznaczonym na spełnienie świadczenia w wezwaniu do zapłaty z dnia 12.06.2014r., tj. od dnia 11 lipca 2014 roku, na zasadzie art. 817 § 1 i 2 k.c., natomiast od 2016 roku domagali się odsetek ustawowych za opóźnienie.

Powodowie wnieśli także o zasądzenia na rzecz każdego z nich kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwani wnieśli o oddalenie żądań, kwestionując roszczenia co do zasady oraz co do wysokości.

Pozwana (...) S.A. (k. 70 -77) wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych.

Podana, że łączyła ją z Polską Izbą Inżynierów Budownictwa umowa ubezpieczenia OC, ubezpieczonymi byli członkowie PIIB samodzielnie wykonujący funkcje techniczne w budownictwie, a suma gwarancyjna dla każdego ubezpieczonego wynosiła 30 000 euro na zdarzenie w okresie ubezpieczenia łącznie dla szkód osobowych i rzeczowych, co oznacza że odpowiedzialność pozwanego ubezpieczyciela jest ograniczona do tej wysokości, co wg kursu średniego NBP na dzień 4.01.2010 r. daje 122 722 złote. Wskazała, że decyzją z dnia 15 września 2014r. odmówiła uwzględnienia roszczeń powodów, jakie kierowali oni do R. P., który z kolei przekazał je ubezpieczycielowi. Z uwagi na brak podstaw do uznania roszczenia z powodu nie przedstawienia przez uprawnionych pełnej dokumentacji dotyczącej przedmiotowego zdarzenia, niemożliwym było, zdaniem pozwanej, odniesienie się do zasadności oraz wysokości roszczeń. Podniosła, że powództwo jest niezasadne i przedwczesne, a powodowie własnym zaniechaniem dostarczenia wymaganych dokumentów uniemożliwili zakończenie postępowania likwidacyjnego. Podniosła także zarzut wygórowania roszczeń oraz niewykazania, że wynagrodzenie zmarłego kształtowało się na poziomie 4 000 zł miesięcznie.

Pozwany R. P. w odpowiedzi na pozew (k. 199) wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu. Pozwany zakwestionował roszczenia powodów co do zasady oraz co do wysokości. Pozwany podniósł, że nie można mu przypisać winy w zaistniałej sytuacji, albowiem wykonywał swoje obowiązki należycie, i nadzorował budowę zgodnie ze sztuką budowlaną i zatwierdzonym projektem. Wskazał, że to niestaranności powodów w toku postępowania przed jego ubezpieczycielem i nie uzupełnienie dokumentacji doprowadziło do odmowy wypłaty odszkodowań, co jednak nie może negatywnie skutkować wobec niego. Podniósł także zarzuty wygórowania roszczeń i nieudowodnienie żądania renty.

Pozwany W. D. także wniósł (k. 367) o oddalenia powództwa i zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu. Pozwany zakwestionował zasadę swojej odpowiedzialności oraz wysokość roszczeń powodów. Podał, że nie miał żadnego wpływu na okoliczności śmierci P. M., pracował na budowie i wykonywał polecenia inwestora G. K. oraz R. P., a P. M. wraz ze swoim ojcem mimo zakazów pracowali w pobliżu linii wysokiego napięcia, lekceważąc zagrożenie ; P. M. dotknął przewodu metalowym prętem, został porażony i zmarł, zatem ponosi sam wyłączną winę za wypadek. Odnośnie do żądanego zadośćuczynienia, odszkodowania i renty podniósł zarzut nieudowodnienia wysokości roszczeń.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 października 2010 roku w wyniku wypadku zmarł mąż powódki A. M. i ojciec powodów J. i K. M.. Zdarzenie miało miejsce podczas wykonywania przez zmarłego pracy przy budowie domu jednorodzinnego. P. M., wykonując zlecone prace budowlane, dotknął prętem zbrojeniowym linii energetycznej średniego napięcia i w wyniku porażenia prądem poniósł śmierć. Funkcję kierownika budowy pełnił pozwany R. P., będąc odpowiedzialnym za bezpieczeństwo pracowników, natomiast osobą faktycznie kierującą pracami budowlanymi i wydającą polecenia pracującym osobom, w tym P. M., był pozwany W. D.. Pozwany R. P. jako inżynier budownictwa posiadał obowiązkową polisę ubezpieczeniową OC dla inżynierów budownictwa w pozwanej (...) S.A. nr (...), na kwotę 50 000 euro na zdarzenie w okresie ubezpieczenia łącznie dla szkód osobowych i rzeczowych.

Z tytułu polisy ubezpieczyciel wypłacił rodzicom zmarłego, jako dwóm siostram i jego babci świadczenia odszkodowawcze.

Wyrokiem z dnia 25 października 2011 r. Sąd Rejonowy w Pruszkowie II Wydział Karny (sygn. II K 343/11) uznał oskarżonego R. P. winnego tego, że w dniu 14.10.2010r. w P. nieumyślenie spowodował śmierć P. M.. Sąd orzekł wobec oskarżonego na rzecz A. M. będącej oskarżycielką posiłkową nawiązkę w kwocie 7 000 złotych.

Pozwany zapłacił poszkodowanym zasądzoną wyrokiem karnym nawiązkę. Nie czuje się winny zdarzenia. Leczy się psychiatrycznie.

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2012r. Sąd Rejonowy w Pruszkowie II Wydział Karny (sygn. II K 418/11) uznał W. D. winnego nieumyślnego spowodowania śmierci P. M..

Zgodnie z prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Nowym Sączu z dnia 31 stycznia 2013 roku (sygn. akt VII Ns 45/13) spadek po zmarłym w dniu 14 października 2010r. P. M. nabyła powódka A. M. oraz dzieci zmarłego - małoletni powodowie , po 1/3 każdy z nich, dzieci z dobrodziejstwem inwentarza.

Powodowie zgłosili roszczenia odszkodowawcze pozwanemu R. P., który poinformował o powyższym swojego ubezpieczyciela. Pozwana spółka wszczęła postępowanie likwidacyjne. Decyzją z dnia 15 września 2014r. odmówiła uwzględnienia roszczeń powodów wskazując na brak podstaw do uznania roszczenia z powodu nieprzedstawienia przez uprawnionych pełnej dokumentacji dotyczącej przedmiotowego zdarzenia i uniemożliwienie tym samym odniesienia się do zasadności oraz wysokości roszczeń.

W sensie psychologiczno – psychiatrycznym powódka A. M. doznała w związku ze nagłą śmiercią męża cierpień psychicznych, a ich doświadczenie trwa nadal. Jej stan zdrowia psychicznego w związku ze śmiercią męża uległ znacznemu pogorszeniu. Wypadek i śmierć męża wywołały u niej silny kryzys psychologiczny, prowadzący do długotrwałej, wydłużonej patologicznie żałoby, trwającej nadal. Powódka doznała traumy, której wspomnienia nadal wracają, zaburzając jej równowagę psychiczną.

Małoletni powodowie w wyniku śmierci ojca zostali osieroceni , doświadczając cierpień psychicznych z tym związanych relatywnych do swojego wieku, z uwagi na który nie do końca mogli mieć świadomość konsekwencji śmierci ojca. Wraz z ich rozwojem psychologicznym spodziewać się można, że odczuwanie konsekwencji osierocenia będzie ulegało intensyfikacji. Istnieje prawdopodobieństwo niekorzystnego wpływu śmierci ojca na kształtowanie się ich osobowości.

Przed śmiercią P. M. był żywicielem rodziny. Nie miał stałej pracy na umowę. Pracował dorywczo. Zarabiał ok. 50 – 60 zł dziennie i taką kwotę dysponowała rodzina na utrzymanie. Zarobki wydawali na codzienne utrzymanie. Nie mieli oszczędności ani majątku. Mieszkali w dwupokojowym domu rodziców zmarłego, gdzie przeprowadzi się z K.. Przed przeprowadzką także nie mieli własnego mieszkania ani nie najmowali żadnego. Po śmierci męża powódka wraz z małoletnimi powodami wróciła do K.. Pozwany przez śmiercią za pracę na budowie otrzymał wynagrodzenie 3 200 złotych za miesiąc pracy.

Powodowie utrzymują się ze świadczeń wypłacanych A. M., tj. renty z ZUS w kwocie 1 236 zł miesięcznie (k. 42), alimentów wypłacanych przez fundusz alimentacyjny na rzecz najstarszej córki, niebędącej córką zmarłego, w kwocie 200 zł miesięcznie, zasiłku rodzinnego – 700 zł miesięcznie. Powódka nie pracowała przez śmiercią męża. Po śmierci nie podjęła zatrudnienia.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie następujących dowodów:

- dokumenty dołączone do pozwu k. 14-55;

- kopia książki szkoleń k. 206; wyroki karne wraz z uzasadnieniami k. 102-107, 263-287; polisa ubezpieczyciela i zaświadczenie Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa k. 56, 57, 223-228; decyzji o przyznaniu odszkodowania rodzicom zmarłego k. 418; dokumentów złożonych do akt szkodowych znajdujących się w aktach sądowych k. 88v-178; korespondencja R. P. z powodami i z ubezpieczycielem k. 207-212;

- dokumenty z akt karnych, tj. dziennik budowy, opinii biegłego z zakresu BHP, dokumentacja fotograficzna i protokoły oględzin robót budowlanych; dokumenty złożone do akt karnych, a to: dokumenty wymienione na k. 444, protokoły rozpraw, dokumenty wymienione na k. 330; opinia biegłych k. 328-342 ;

- dokumenty podatkowe zmarłego k. 249-260;

- informacji z PUP w N. k.430;

- informacja z Urzędu Gminy w P. k 435 ;

- zeznania świadków T. Ż. i S. Ż. – protokół z rozprawy w dniu 31.03.2017r. k. 513-515, 517;

- zeznania świadka E. Ż. oraz przesłuchania powódki A. M. protokół z rozprawy w dniu 14.11.2017r. k. 558-561, 563.

Moc dowodowa dowodów z dokumentów nie została podważona, w związku z czym Sąd uznał je za wiarygodne.

Sąd dał wiarę zeznaniom powódki A. M. w zakresie odczuwanej krzywdy po śmierci męża. Była ona spójna, logiczna, wyważona, poparte dowodem z opinii psychologiczno – psychiatrycznej.

Sąd pominął dowód z zaświadczenia lekarskiego dotyczącego stanu zdrowia pozwanego R. P., albowiem stan zdrowia tego pozwanego nie jest kwestionowany przez powodów.

Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie świadków T. B., J. K. i J. M. (2) (k. 367), gdyż wnioski w tym zakresie, podobnie jak wniosek o przesłuchanie pozwanego D., w istocie zmierzały do obejścia zasad z art.11 kpc.

Wniosek o przesłuchanie pozwanego P.(k.236,289) oddalono gdyż nie spełniał on wymogów z art.299 kpc- nie wskazano faktów spornych i istotnych w sprawie; fakt że pozwany leczy się psychiatrycznie nie był kwestionowany.

Sąd zważył:

Zgonie z art. 446 § 2 k.c. osoba, względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego. Takiej samej renty mogą żądać inne osoby bliskie, którym zmarły dobrowolnie i stale dostarczał środków utrzymania, jeżeli z okoliczności wynika, że wymagają tego zasady współżycia społecznego.

Po myśli art. 446 § 3 k.c. Sąd może ponadto przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej

Artykuł 446 § 3 k.c. Sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Artykuł 11 kpc stanowi, że ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Jednakże osoba, która nie była oskarżona, może powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające lub ograniczające jej odpowiedzialność cywilną.

Obaj pozwani zostali w toku postępowań karnych uznani winnymi nieumyślnego spowodowania śmierci P. M. i prawomocnie skazani z art. 155 k.k. na kary pozbawienia wolności. Ustalenia Sądu Rejonowego w Pruszkowie II Wydziału Karnego w sprawach sygn. II K 343/11 oraz II K 418/11 i wydanych w dniu 25 października 2011 r. oraz w dniu 19 listopada 2012r. wyroków są wiążące dla Sądu w niniejszym postępowaniu cywilnym. Pozwani nie mogli zatem skutecznie zakwestionować swojej odpowiedzialności wobec powodów co do zasady.

Nie był również w niniejszej sprawie zasadny zarzut przyczynienia. Młody niewykwalifikowany robotnik, wykonujący uprzednio jedynie dorywcze prace, wykonywał polecenie faktycznego zwierzchnika i nie można mu postawić zarzutu niewłaściwego subiektywnie zachowania, skoro wszyscy pracujący na budowie ignorowali niebezpieczeństwo a osoby odpowiedzialne nie egzekwowały formalnego zakazu prowadzenia prac; wskazać także należy na zasadę wynikającą a contrario ze zdania drugiego art.11 kpc.

Nie ma także przesłanek do miarkowania odpowiedzialności na zasadzie art.440 kc, przepis ten jest przepisem szczególnym i ze swej istoty w ocenie Sądu nie powinien być stosowany w niniejszej sprawie dotyczącej odpowiedzialności osób odpowiadających za bezpieczeństwo na budowie za śmierć robotnika. Ponadto do faktycznego ograniczenia odpowiedzialności pozwanych osób fizycznych może dojść jeżeli to ubezpieczyciel spełni choć część zasądzonych świadczenia

Pozwana (...) S.A. nie zakwestionowała co do zasady swojej odpowiedzialności jako ubezpieczyciela z tytułu OC sprawcy zdarzenia R. P., podnosząc jedynie, że w jej ocenie powództwo jest przedwczesne, gdyż postępowanie likwidacyjne zakończyło się decyzją odmowną z powodu niedostarczenia niezbędnej dokumentacji przez poszkodowanych.

Powództwo małoletnich powodów w zakresie renty nie zostało wykazane. Brak przesłanek do zasądzenia renty skapitulowanej oraz renty na przyszłość.

Postępowanie dowodowe wykazało, że przez śmiercią ojca powodów sytuacja rodziny, mieszkającej wówczas w P., była trudna. Głowa rodziny, mąż o ojciec powodów, który zginął w wypadku przy pracy, podejmował się głównie prac dorywczych, np. przy wycince drzewa, bez umowy o pracę, nie miał stałego dochodu, zarabiając ok. 50-60 zł dziennie, dostając wypłatę nie co miesiąc, a do ręki za dzień pracy. Rodzina nie miała własnego majątku, mieszkali w małym domu rodziców zmarłego. Sytuacja zmarłego, na którym ciążył obowiązek alimentacyjny względem powodów, była trudna. Podjęcie pracy przy budowie, gdzie zdarzył się wypadek, dawało szanse większego dochodu, jednakże przed śmiercią zmarły otrzymał tylko jedno wynagrodzenie w kwocie 3 200 zł i nie ma możliwości wykazania, że na przyszłość zarabiał by on więcej i poprawił znacznie sytuację rodziny oraz że uzyskiwałby taki dochód w dłuższej, kilku/kilkunastoletniej, perspektywie czasu. Kwestii tej nie można oprzeć na przypuszczeniach czy nadziejach pokładanych przez zmarłego i jego żonę, że podjęta praca zapewni lepszy byt rodzinie. Roszczenie o rentę wymaga bowiem udowodnienia co do zasady oraz co do wysokości, i to zarówno w zakresie dochodów uzyskiwanych przez zobowiązanego do alimentacji, kwot przekazywanych na utrzymanie oraz potrzeb uprawnionych, także w sensie ustalenia kwot koniecznych do wyrównania potrzeb poszkodowanego.

Powództwo w tym zakresie nie zostało udowodnione, brak zatem przesłanek umożliwiających zasądzenia renty zgodnie z przepisem art. 446 § 2 k.c. Zauważyć należy, że powodowie otrzymują przyznanie świadczenia rentowo – socjalnych, co powoduje że nie są oni pozbawieni źródeł utrzymania.

Niewykazanie roszczeń w zakresie zasądzenia renty – skapitalizowanej za miniony okres oraz comiesięcznej na przyszłość – nie świadczy o niewykazaniu, że sytuacja życiowa powodów uległa pogorszeniu wskutek jego śmierci głowy rodziny. Nie ulega wątpliwości, że roszczenie wszystkich powodów o odszkodowanie na zasadzie art. 446 § 3 k.c. zostało wykazane. W ocenie Sądu roszczenia w zakresie odszkodowania nie zostały wygórowane. Małoletni powodowie oraz powódka stracili żywiciela rodziny. To zmarły był w rodzinie osobą, która wzięła na siebie odpowiedzialność za dostarczenie środków utrzymania, odpowiedzialność za poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji. Po śmierci powódka została samą ze wszystkimi problemami dnia codziennego, wszystkimi obowiązkami, z trójką małych dzieci. Małoletni powodowie natomiast stracili oparcie ojca i jego opiekę. Dlatego dla małoletnich zasądzono odszykowania w kwocie żądanej w pozwach uznając kwoty 20.000 zł za stosowne w rozumieniu art. 446 § 3 k.c.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że powodowie doznali znacznej krzywdy w związku ze śmiercią męża i ojca. Duży rozmiar ich cierpienia psychicznego potwierdziła opinia psychologiczno – psychiatryczna, której treść – rzetelna i spójna oraz jednoznaczne wnioski poparte wywodami, nie budziły zastrzeżeń. Także zeznania świadków matki i sióstr powódki,

które widzieli, jak ciężko powódka przeżyła śmierć męża, jak płakała i była załamana. P. M. zmarł nagle, pozostawiając młodą żonę i małoletnie dzieci. Powodowie tworzyli ze zmarłym dobrą rodzinę, silnie związaną emocjonalnie, wspólnie decydującą o życiowych sprawach, tj. miejsce zamieszkania, podział obowiązków. Nagła śmierć P. M., który był młodym, pełnym sił, mężczyzną, spowodowała, że rodzina stała się niepełna, pozbawiona głównego żywiciela i oparcia. W ocenie Sądu kwoty zadośćuczynienia i odszkodowania nie zostały przez powodów zawyżone i stanowią odpowiednią rekompensatę ich krzywd oraz naprawienie szkody za pogorszoną sytuację życiową. Trudno różnicować krzywdę ludzką, zwłaszcza przy śmierci ojca, należało dać jednak wyraz temu, że K. pamięta ojca, zaś J. zna go jedynie ze zdjęć. Zatem zadośćuczynienie dla K. jest wyższe; zasądzono zatem z tego tytułu kwotę 40.000 zł dla J. i kwotę 50.000 zł dla K..

Odsetki zasądzono od dat wskazanych w pozwie gdyż ubezpieczyciel otrzymał zgłoszenie szkody z dnia 02.06.2014 r.(k.71) i okres do dnia 26.07.2014 r. był wystarczający dla dokonania stosownych ustaleń, które sprowadzały się- jak wykazało postępowanie sądowe- do oceny jednorazowych świadczeń dla poszczególnych osób, a ustaleń tych ubezpieczyciel nie musi przeprowadzać w tak sformalizowany sposób jak Sąd. O odsetkach orzeczono zatem na zasadzie art.817 par.1 i 2 kc, które to przepisy są zbieżne z przepisami wyznaczającymi terminy dokonywania czynności przez ubezpieczyciela a wobec pozwanych osób fizycznych pokrywają się z art.481 par.1 kc; pozwani ci byli wzywani na dostępne powodom adresy (k.14,18) a omyłka w imieniu pozwanego nie powinna stanowić faktycznej przeszkody w doręczeniu w tak małej miejscowości jak K.

Pozwani P. i D. odpowiadają solidarnie na zasadzie art.441 par.1 kc. i w ocenie Sądu zakres ich odpowiedzialności cywilnej za śmierć P. M. winien być taki sam, obaj zostali skazani prawomocnymi wyrokami a sytuacja pozwanego, który jeszcze przed procesem podejmował działania w celu wyjaśnienia sytuacji, nie może być gorsza od sytuacji innych stron. Odpowiedzialność dwóch podmiotów odpowiadających za jedno zdarzenie na różnych podstawach tradycyjnie określona jest jako in solidum i taka sytuacja zachodzi przy określeniu odpowiedzialności R. P. i pozwanego Towarzystwa. W tym miejscu należy wskazać iż wobec tak określonej sytuacji procesowej obu pozwanych nie występuje problem górnej granicy odpowiedzialności pozwanego Towarzystwa, podnoszony w toku postępowania; poza ramy tego procesu wykracza kwestia przyznania świadczeń krewnym zmarłego poza procesem, chociaż pominięcie wdowy i sierot a wypłacenie świadczeń rodzicom, siostram i babci zmarłego kłóci się z powszechnym odczuciem zasad współzycia społecznego, co ubezpieczyciel winien mieć na uwadze realizując swoje obowiązki.

W przypadku małoletnich powodów koszty procesu wobec wyniku sprawy wzajemnie zniesiono-art.100 kpc. W przypadku A. M. ,która wygrała proces w całości koszty procesu zasądzono na zasadzie art.98 kpc.

O nieuiszczonych kosztach sądowych orzeczono na zasadzie art.113 ust.1 oraz 4 uoks wobec wyniku sprawy